

BÖLÜM 11

Riskleri ve Krizleri Yönetmek

11.1. / Risk Yönetimi

Nilay TARHAN¹



Öğrenim Hedefleri

Okuyucu, bu bölümü okuyarak;

1. Risk yönetimini ve önemini kavrayacak,
2. Risk yönetimi ile ilgili yöntemleri tanımlayacak,
3. Eczacılık alanındaki riskleri tanımlayacaktır.

Giriş

Yaşamın her alanında ve anında bireylerin risklerle karşılaşma olasılığı bulunmaktadır. Benzer şekilde işletmelerin ve çalışanların da çeşitli risklerle karşılaşması söz konusudur. Bir işletmenin başarılı bir şekilde yönetilebilmesi için risk yönetiminin temel bir unsur olduğu belirtilmektedir (Dericı ve ark., 2007). Hayatın her anında, her durumda riskler vardır, hiçbir zaman risksiz bir durum söz konusu değildir (Bush ve ark., 2005). Sağlık hizmetlerinde de risk olması kaçınılmazdır ve etkin bir risk yönetimi gereklidir (Yanık ve Kurul, 2020). Eczacılık işletmelerinde de risk yönetimi uygulanması gerekmektedir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Eczacılık İşletmeciliği AD., nilay.tarhan@ikcu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-3085-1178

Sağlık alanında risk, yalnızca halk sağlığı bakımından değil sağlık çalışanları bakımından da önem teşkil etmektedir (Yanık ve Kurul, 2020). İşverenlerin 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanuna göre de iş sağlığı ve güvenliği açısından risk değerlendirmesi yapmaları ya da yapturmaları gerekmektedir. Eczacılar ilgili mevzuat gereğince de bu konuya önem vermelidirler.

Risksiz bir ortam ya da faaliyet mümkün değildir. Eczacılık işletmelerini de etkileme olasılığı bulunan çok sayıda risk unsuru olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, eczacılık işletmelerinde olası riskleri tespit etmek, risk etmenlerini ortadan kaldırma, azaltma yollarını bilmek ve bunları uygulamak öncelikle hasta güvenliği için önemli olmakla birlikte işletmenin faaliyetini başarılı bir şekilde sürdürmesi için de gereklidir. Karşılaşılabilecek zararları önleyebilmek için eczacılar risk yönetimine zaman ayırmalı ve bu konuda gerekli özeni göstermelidir.

Kaynaklar

- Abu Hagar, R., El-Dahiyat, F., & El Refae, G. (2020). Risk management in community pharmacy practice in Abu Dhabi Region: a cross-sectional study. *Journal of Pharmaceutical Health Services Research*, 11(3), 275-285. <https://doi.org/10.1111/jphs.12364>
- Aven, T. (2016). Risk assessment and risk management: Review of recent advances on their foundation. *European Journal of Operational Research*, 253(1), 1-13. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ejor.2015.12.023>
- Bush, J. K., Dai, W. S., Dieck, G. S., Hostelley, L. S., & Hassall, T. (2005). The art and science of risk management: a US research-based industry perspective. *Drug Safety*, 28, 1-18. <https://doi.org/10.2165/00002018-200528010-00001>
- Buurma, H., De Smet, P. A. G. M., & Egberts, A.C. G. (2006). Clinical risk management in Dutch community pharmacies: the case of drug-drug interactions. *Drug Safety*, 29, 723-732. <https://doi.org/10.2165/00002018-200629080-00009>
- Çalıklı, M., Güneş, G. & Özçelik, G. (2021). Covid-19 pandemisinin toplum eczacılığı hizmetlerine etkileri. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 45 (2), 194-211. <https://doi.org/10.33483/jfpau.831105>
- Derici, O., Tüysüz, Z., & Sarı A. (2007). Kurumsal risk yönetimi ve sayıştay uygulaması. *Sayıştay Dergisi*, 65, 151-172.
- Dickson, G. (1995). Principles of risk management. *Quality in Health Care*, 4(2), 75-79. <http://dx.doi.org/10.1136/qshc.4.2.75>
- Emhan, A. (2009). Risk yönetim süreci ve risk yönetimde kullanılan teknikler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 209-220.
- Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik (2014), <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/yonetmelik/7.5.19569.pdf>
- Farmer K., & Harrison D. (2009). Risk Management in Contemporary Pharmacy Practice. In S. P. Desselte & D. P. Zgarrick (Eds.), *Pharmacy Management Essentials for All Practice Settings*, 2nd Edition, (pp.487-502). The McGraw-Hill Companies, Inc.

- Güleç, S., & Gökmen, H. (2009). Bir işletme olarak hastanelerde risk yönetimi ve hasta güvenliği. *Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi Bildiriler Kitabı 2*, 166-178.
- Hayran, O. E. (2019). Hasta Güvenliğinde Risk Yönetimi. In H. Sur, T. Palteki, & G. Yazıcı, (Eds.). *Hasta Güvenliği* (pp.57-67), Palme.
- Hulbert, M. H., Feely, L. C., Inman, E. L., Johnson, A. D., Kearney, A. S., Michaels, J., Mitchell, M. & Zour, E. (2008). Risk management in the pharmaceutical product development process: white paper prepared by PhRMA drug product technology group. *Journal of Pharmaceutical Innovation*, 3, 227-248. <https://doi.org/10.1007/s12247-008-9049-8>
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (2012), <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6331.pdf>
- Jaberidoost, M., Nikfar, S., Abdollahias, A., Dinarvand R. (2013). Pharmaceutical supply chain risks: a systematic review. *DARU Journal of Pharmaceutical Sciences*, 21, 69 <https://doi.org/10.1186/2008-2231-21-69>
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (2016), <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6698.pdf>
- Özcan, N. (2018). Sağlık Kurumlarında Risk Yönetimi. *Journal of Health Services and Education*, 2(1), 15-24. <https://doi.org/10.26567/JOHSE.2018142108>
- Raber, J. H. (2010). The formulary process from a risk management perspective. *Pharmacotherapy*, 30(6P2), 42s-47s. <https://doi.org/10.1592/phco.30.pt2.42S>
- Schommer, J. C., Pedersen, C. A., Worley, M. M., Brown, L. M., Hadsall, R. S., Ranelli, P. L., Stratton T. P., Uden D. L. & Chewing, B. A. (2006). Provision of risk management and risk assessment information: the role of the pharmacist. *Research in Social and Administrative Pharmacy*, 2(4), 458-478. <https://doi.org/10.1016/j.sapharm.2006.02.001>
- Soner, G. & Aydın Avcı, İ. (2019). Savunmasız gruplar, risk yönetimi ve halk sağlığı hemşiresinin rolü. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 14-22.
- Tchankova, L. (2002). Risk identification–basic stage in risk management. *Environmental Management and Health*, 13(3), 290-297. <https://doi.org/10.1108/09566160210431088>
- Toma, S. V., & Alexa, I. V. (2012). Different Categories of Business Risk. *Annals of the University Dunarea de Jos of Galati: Fascicle: I, Economics & Applied Informatics*, 18, 109-114.
- Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü (1968) <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/2.5.610314.pdf>
- Türk Dil Kurumu Sözlükleri, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>
- Verbano, C., & Venturini, K. (2013). Managing risks in SMEs: A literature review and research agenda. *Journal of Technology Management & Innovation*, 8(3), 186-197. <http://dx.doi.org/10.4067/S0718-27242013000400017>
- Yanık, A., & Kurul, N. (2020). Sağlık çalışanlarının risk yönetimi algısı: hastanelerde bir uygulama. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 6(2), 287-302.